

Financijski klub

Financijske krize

FINANCIJSKA KRIZA 1987. GODINE

Istraživački rad

Antonija Porobija

ani_omis@hotmail.com

Ključne riječi: Crni ponedjeljak, Reagonomics, Ekonomski «bubble»

Zagreb, veljača 2010. godine

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Crni ponedjeljak 19.10.1987.....	2
2.1. DJIA & FTSE Index	3
2.2. S&P 500 Index.....	4
3. Intervali indeksa.....	5
3.1. Dnevni intervali	5
3.2. Interval DJIA 19.10.1987.	5
4. Uzroci krize.....	6
5. Posljedice krize	6
6. Zaključak.....	7
7. Popis literature	8
8. Popis tablica.....	8

1. Uvod

U ovom istraživačkom radu će se izvući najvažniji uzroci, posljedice te činjenično stanje same krize 1987. godine, popularnije nazivane Crni ponedjeljak 1987.godine.

Mnogi kritičari i istraživači tržišne efikasnosti se još uvijek ne mogu složiti oko uzroka financijskih kriza, te ti uzroci nerijetko u literaturama dolaze i do dvoznamenkastih brojeva. Racionalnost tržišta se u cijelosti ostvaruje na dugi rok, te se manija i panika drže za iracionalne fenomene koji se u teoriji izbjegavaju jer nisu matematički procjenjivi te se za njih ne može dati čvrst dokaz postojanja. A, sagledavajući sve veće financijske krize 20. stoljeća, dolazi se do zaključka da upravo panika dovodi do raznih špekulacija koje u kratkom roku vode do raspada tržišta.

Dovoljna je samo jedna glasina da dioničari izgube duplo od uloženog?! Dovoljno je da samo jedan dioničar izgubi duplo od uloženog da svi ostali krenu prodavati svoje udjele i time sruše cijelu burzu?! Na ta, a i na ostala pitanja o uzrocima Crnog ponedjeljka, ovaj rad će odgovoriti.

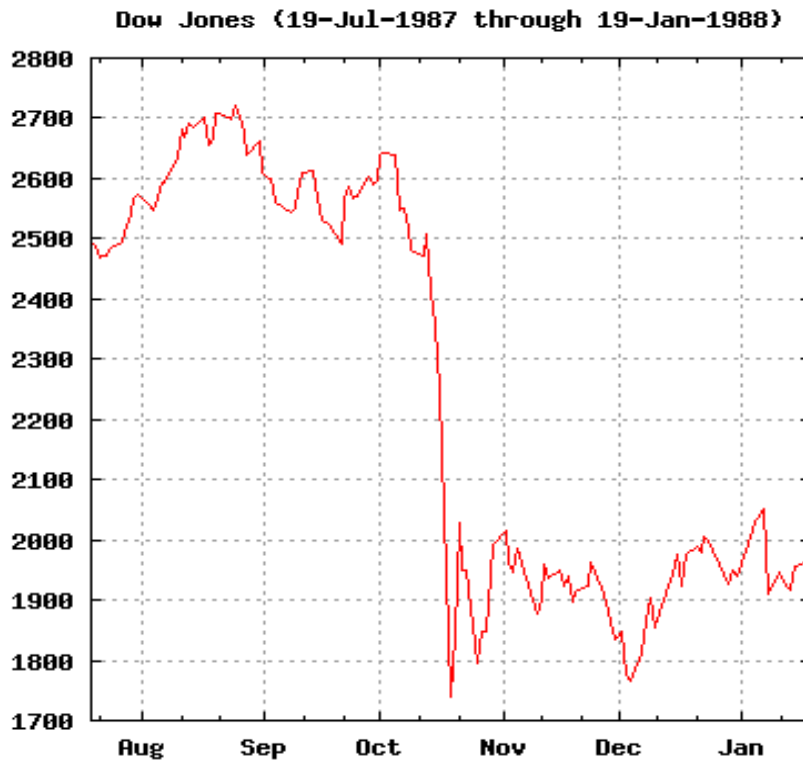
2. Crni ponedjeljak 19.10.1987.

Crni ponedjeljak (engl. *Black Monday*, njem. *Schwarzer Montag*) je kolokvijalni naziv za zbivanja na New York Stock Exchange 19. listopada 1987.¹ Tada je zabilježen rekordni pad vrijednosti dionica: Dow Jones industrijski prosjek pao je za 508 poena, odnosno 22,6%, što je najveći pad u povijesti.

Burzovni krah započinje u Hong Kongu, šireći se zapadno vremenskim zonama do Europe, udarajući SAD kad su već i sve ostale burze «pale». Dow Jones Industrial Average (DJIA) pao za 22,6%, točnije sa 2.246,74 poena na 1.738,74. Burze u Hong Kongu su «pale» za 45,8%, Australija za 41,8%, Španjolska 31%, Ujedinjeno Kraljevstvo 26,4%, SAD 22,68%, Kanada 22,5%, te Novi Zeland za čak 60%.

¹ Preuzeto sa: <http://wmd.hr/rjecnik-pojmovi-c/web/crni-ponedjeljak/>

2.1. DJIA & FTSE Index

Graf br.1.: DJIA 19.07.1987.-
19.01.1988.godine
Izvor: <http://www.the-privateer.com/chart/dow1.html>

FTSE 100 Index (19-Jul-1987 through 19-Jan-1988)

Graf br.2.: FTSE (19.07.1987.-
19.01.1988.godine)
Izvor:
http://www.ftse.com/Indices/UK_Indices/index.jsp

2.2. S&P 500 Index

Graf br.3.

Izvor: www.snipe.at

3. Intervali indeksa

3.1. Dnevni intervali

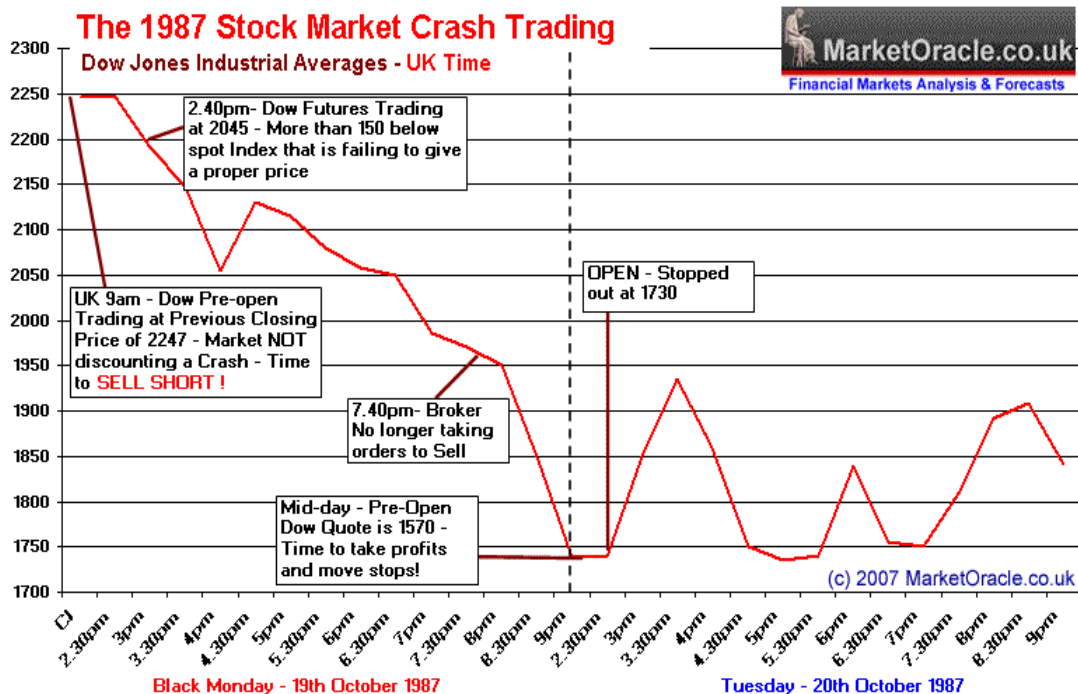
1986.godine ekonomija SAD-a je koristila «soft-landing» princip za izbjegavanje inflacije, te je u kolovozu 1987.godine Dow dosegao 2722 poena (ili 44% više od zaključnih 1895 boda 1986.god.).

14. listopada DJIA je «pao» za 99,36 boda na rekordnih 2412,70, 15. listopada je pao za još 58 boda te je 16.listopada dosegao 2246,57 boda.

19. listopada 1987. godine: Japan SE (Nikkei) “pao” za 2,5%, Hong Kong SE za 5%, LSE (FTSE 100) za 10%.

3.2. Interval DJIA 19.10.1987.

Graf br. 4.

Izvor: www.marketoracle.co.uk

4. Uzroci krize

- “Rasprsnuće” ekonomskog bubble-a zbog:

- Visoki proračunski i trgovački deficit SAD-a
- Očekivanja pada dolara
- Stagnirajući rast (zbog visokog kamatnjaka i pada produktivnosti)
- Novi financijski instrumenti (futures, opcije, program trading)
- Mali prinosi od dividendi
- Veliki rast P/E
- Veliki optimizam investitora

- “Reaganomics”:

- Smanjenje državne potrošnje
- Smanjenje granične stope poreza na rad i kapital
- Smanjenje utjecaja države na ekonomiju
- Kontrola ponude novca u svrhu smanjenja inflacije

5. Posljedice krize

- Pojačana regulacija financijskih tržišta
- Restrikcije na trgovanje:
 - Limitiranje cijena (tzv. “circuit breakers”, koji obuhvaćaju limitiranje cijena i privremeni prekid trgovine na burzama. Tako npr., ako indeks padne za 250 bodova u danu, trgovina se prekida na sat vremena, ili 2 sata za pad od 400 bodova)
 - Prekid trgovine na burzama (250 bodova=1h)
- Opušteno 15000 radnika na Wall Streetu
- Obeshrabrenje novih d.d.-a
- Veće ovlasti SEC-a (suspenzija trgovine određenom dionicom na 10 pa do 90 dana, rekonstrukcija trgovine kod posrednika, uklanjanje ilegalnih aktivnosti itd.)

6. Zaključak

Graf br. 5 : Usporedba 1987. sa 2007. godinom

Then and Now		
Some key economic and financial measures, today and 20 years ago.		
	1987	2007
Dow Industrials	2,246	14,065
Year-to-Date Change	18.5%	12.9%
S&P 500 P/E	22.7	18.0
10-Year Treasury Yield	10.20%	4.65%
Fed-Funds Rate	7.25%	4.75%
Fed Policy Direction	Tightening	Easing
Dollar's Value	¥144/£0.60	¥117/£0.49
Economy	Growing Moderately	Weakening
Trade Deficit (monthly)	\$15.5 bil	\$57.6 bil
Gold (ounce)	\$450	\$750
Fed Chairman	Greenspan	Bernanke
Treasury Chief	Baker	Paulson
Inflation Rate	4.3%	2.1%

Izvor: www.businessweek.com

Prosperitet → manje regulacije → više moralnog hazarda = Kriza!

7. Popis literature

Knjige i članci:

1. Malkiel, B.G., *The Efficient Market Hypothesis and its critics*, Journal of Economic Perspectives, vol.17; Winter 2003.; str.59-82
2. Hyman P. Minsky, *Stabilizing an Unstable Economy*, (1986, 2008.)

Internet:

1. www.limun.hr
2. <http://www.ftse.com/>
3. <http://www.djindexes.com/>
4. <http://wmd.hr>
5. www.businessweek.com

8. Popis tablica

1. Graf br.1.: DJIA 19.07.1987.-19.01.1988.godine
2. Graf br.2.: FTSE (19.07.1987.-19.01.1988.godine)
3. Graf br.3.: S&P 500 Index
4. Graf br.4.: Interval DJIA 19.10.1987.
5. Graf br.5.: Usporedba 1987. sa 2007. godinom